

Föstudaginn 17. maí 1988.

Nr. 187/1986. **Þorvaldur Þorsteinsson**

(Jón Oddsson hrl.)

gegn

Trésmiðjunni Jaðri sf.

(Guðmundur Markússon hrl.)

Verksamningur.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Guðmundur Skaftason og Benedikt Blöndal og Hjörtur Torfason settur hæstaréttardómari.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 12. júní 1986 að fengnu áfrýjunarleyfi 22. maí s.á. Hann krefst sýknu af kröfum stefnda og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms, þó þannig að frá 14. apríl 1987 verði vextir í samræmi við III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987. Hann krefst og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Áfrýjandi styður mál sitt m.a. þeim rökum, að með síðara samkomulagi hans og stefnda hafi upphaflegum reikningum stefnda verið ýtt til hliðar. Beri því að dæma málið á grundvelli uppmælingar þeirrar, sem gerð var í framhaldi þessa síðara samkomulags, og með þeim leiðréttingum, er hann taldi þörf á og raktar eru í forsendum hins áfrýjaða dóms. Svo sem þar er einnig rakið taldi áfrýjandi ýmsa annmarka á uppmælingu þessari og framkvæmd hennar. Þessi gagnrýni áfrýjanda leiddi til þess að héraðsdómur taldi uppmælinguna eigi verða lagða til grundvallar við úrlausn málsins. Með vísan til forsendna héraðsdóms þykir mega staðfesta þessa niðurstöðu.

Héraðsdómur taldi reikningsgerð stefnda fyrir akstur ranga, bæði um fjárhæð og vegalengd, en féllst hins vegar ekki á andmæli áfrýjanda við fjölda ferðatíma, er stefndi reiknaði sér og starfsmönnum sínum. Ekki þykir sennilegt að tvær klukkustundir hafi þurft til að fara 60 km leið, sem stefndi reyndar taldi hafa verið 80 km. Því er ekki unnt að staðfesta niðurstöðu héraðsdóms að þessu leyti og verður tími til ferða látinn sæta hlutfallslegum niðurskurði við vegalengdina. Samkvæmt því lækkar 2. liður varakröfu stefnda í héraði um 6.240,00 krónur. Að öðru leyti hefur áfrýjandi eigi hnekk

niðurstöðu héraðsdóms, sem skipaður var sérfróðum meðdómsmönnum.

Samkvæmt þessu ber að dæma áfrýjanda til að greiða stefnda 43.789,00 krónur með vöxtum eins og greinir í dómsorði.

Eftir þessum úrslitum ber að dæma áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, er þykir eftir atvikum hæfilega ákveðinn 45.000,00 krónur.

D ó m s o r ð:

Áfrýjandi, Þorvaldur Þorsteinsson, greiði stefnda, Trésmiðjunni Jaðri sf., 43.789,00 krónur með 45% ársvöxtum af 86.789,00 krónum frá 1. ágúst 1983 til 20. september s.á., síðan 37% ársvöxtum af sömu fjárhæð til 10. október s.á., en af 43.789,00 krónum frá þeim degi til 21. s.m., síðan 36% ársvöxtum til 21. nóvember s.á., síðan 32% ársvöxtum til 21. desember s.á., síðan 25% ársvöxtum til 21. janúar 1984, síðan 19% ársvöxtum til 8. febrúar s.á. en með dómvöxtum frá þeim degi til 14. apríl 1987 og dráttarvöxtum samkvæmt 10. gr. laga nr. 25/1987 frá þeim degi til greiðsludags.

Áfrýjandi greiði stefnda 45.000,00 krónur í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Dómi þessum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Akraness 15. nóvember 1985.

I.

Mál þetta, sem dómtekið var 18. október sl. eftir árangurslausar sáttatilraunir og munnlegan flutning málsins (sic). Málið var höfðað með stefnu útgefinni 27. janúar 1984, birtri 8. febrúar 1984, af Guðmundi Samúelssyni, Bjarkargrund 45, Akranesi, framkvæmdastjóra Trésmiðjunnar Jaðars sf., Suðurgötu 126, Akranesi, vegna félagsins gegn Þorvaldi Þorsteinssyni, lög-giltum endurskoðanda, Drápuhlið 45, Reykjavík.

Dómkröfur stefnanda eru þær aðallega að stefndi verði dæmdur til að greiða honum kr. 76.152,82 auk 37% ársvaxta frá 10.10. til 21.10.1983, en með 36% ársvöxtum af sömu fjárhæð frá þeim degi til 21.11.1983, með 32% ársvöxtum frá þeim degi til 21.12.1983, með 25% ársvöxtum frá þeim degi til 21.01.1984, með 19% ársvöxtum frá þeim degi til birtingardags

stefnu 08.02.1984, en með dómvöxtum frá þeim degi til greiðsludags og til greiðslu málskostnaðar samkvæmt gjaldskrá LMFÍ.

Til vara gerir stefnandi þær dómkröfur að stefnda verði gert að greiða stefnanda kr. 68.902,20 auk 37% ársvaxta frá 10.10. til 21.10.1983, en með 36% ársvöxtum af sömu fjárhæð frá þeim degi til 21.11.1983, með 32% ársvöxtum frá þeim degi til 21.12.1983, með 25% ársvöxtum frá þeim degi til 21.01.1984, með 19% ársvöxtum frá þeim degi til birtingardags stefnu 08.02.1984, en með dómvöxtum frá þeim degi til greiðsludags og til greiðslu málskostnaðar samkvæmt gjaldskrá LMFÍ.

Þá er gerð sú krafa af hálfu stefnanda, bæði hvað varðar aðalkröfu og varakröfu að málskostnaður verði til dæmdur af heildarskuld eins og hún var fyrir innborgun 10.10.1983 að viðbættum útlögðum kostnaði og vöxtum á skuld til dómsuppkvaðningar.

Dómkröfur stefnda eru þær *adallega* að hann verði alfarið sýknaður af öllum kröfum stefnanda í málinu og stefnanda verði gert að greiða honum málskostnað að skaðlausu samkvæmt gjaldskrá LMFÍ.

Til vara krefst stefndi þess að dómkröfur stefnanda verði verulega lækkaðar, en málskostnaðarkrafa sú sama og í aðalkröfu.

II.

Málavextir eru þeir að um mánaðamótin apríl-maí 1983 var stefnandi máls þessa, Guðmundur Samúelsson, inntur eftir því hvort fyrirtæki hans, Trésmiðjan Jaðar sf., Akranesi, vildi taka að sér að innrétta sumarbústað að Átröð 6, í Svarfhólsskógi í Svinadal í Hvalfjarðarstrandarhreppi, Borgarfjarðarsýslu, fyrir Þorvald Þorsteinsson, stefnda í málinu, eiganda bústaðarins. Milligöngu um þetta hafði Aðalsteinn Aðalsteinnsson málara-meistari, Akranesi. Vinnan var m.a. fólgin í uppsetningu milliveggja, klæða veggi innanhúss með panel, leggja gólfborð á krossviðargólf, smíða glugga-áfellur og lokunarlista á körmum, setja upp skorstein o.fl.

Til að líta á aðstæður í sumarbústaðnum fóru framangreindir menn þangað 28. apríl 1983. Voru og athugaðar teikningar og lýsingar á því hvernig verkið skyldi unnið. Óumdeilt er með aðilum málsins að í ferð þessari varð að samkomulagi að stefnandi tæki að sér að vinna verkið og að það skyldi unnið í tímavinnu. Auk þess skyldi stefndi greiða fyrir akstur frá Akranesi og til baka svo og fæði, og varð samkomulag um að farið yrði að Ferstiklu í mat, þar sem stefndi hafði samning um fæðisúttekt.

Í ferð þessari urðu umræður um það hvað verkið myndi kosta, og er upplýst að Guðmundur Samúelsson nefndi töluna 35-40 þús. en aðilar eru sammála um það eins og síðar verður rakið að ekki var um bindandi tilboð að ræða.

Enginn skriflegur verksamningur var gerður. Síðar varð sú breyting á

samkomulagi aðila að starfsmenn stefnanda hættu að fara í fæði að Ferstiklu, en hefðu með sér mat, en fengju greiddar kr. 150,00 á dag í fæði.

Hið umsamda verk var síðan unnið á tímabilinu 10.05. til 23.06.1983, en mun þó að mestu hafa verið lokið fyrir 17.06.

Í júlímánuði sendi stefnandi stefnda reikninga yfir verkið en þeir námu alls kr. 156.996,00. Stefndi hafði greitt upp í verkið 09.06. kr. 30.000,00 og 14.07. kr. 30.000,00 og voru eftirstöðvar því kr. 96.966,00 í júlímánuði. Stefndi endursendi stefnanda reikningana og taldi þá of háa.

Eftir nokkrar umræður milli aðila varð að munnlegu samkomulagi að verkið skyldi greitt samkvæmt uppmælingu, enda greiddi stefndi fæðis- og ferðakostnað eins og áður svo og sérkostnaðarreikninga fyrir vinnu á verkstæði stefnanda. En eigi eru aðilar sammála um að samið hafi verið um kostnað við uppmælinguna, eins og síðar verður rakið.

Var síðan fenginn mælingamaður Trésmiðafélags Akraness, Ólafur J. Backmann, til að mæla verkið og er uppmælingin dagsett 16.09.1983. Var hún síðan endurskoðuð af mælingamanni Meistarasarbánda-byggingamanna.

Af hálfu stefnda er því haldið fram að hann hafi eigi verið látinn vita hvenær uppmælingin fór fram eða hver framkvæmdi hana.

Reikningar stefnanda samkvæmt uppmælingunni námu kr. 163.568,17 og að frádreginni framangreindri innborgun kr. 60.000,00 eftirstöðvar því kr. 103.568,17. Við bættist síðan kostnaður við uppmælingu kr. 4.809,25. Stefndi greiddi síðan inn á skuld við stefnanda þann 10.10.1983 kr. 43.000,00 og hefur stefnandi haldið því fram að sú greiðsla hafi komið eftir ritun innheimtubréfs hans dags. 06.10.1983.

Síðar barst eigi greiðsla frá stefnda þrátt fyrir greiðsluáskoranir stefnanda og höfðaði hann þá mál þetta sem fyrr greinir.

III.

Verða nú raktir framburðir aðila og vitna fyrir dóminum, svo og lýst gögnum þeim er fram hafa komið í málinu.

Framkvæmdastjóri stefnanda Trésmiðjunnar Jaðars sf., Guðmundur Sigurður Samúelsson, Bjarkargrund 45, Akranesi, fæddur 04.04.1941, sagðist hafa þurft að hafa samband við stefnda um framkvæmd verksins áður en það hófst þar sem skriflega verklýsingu vantaði. Tókst það ekki þar sem hann var norður á Akureyri. Hafði hann þá samband við innanhúsarkitektinn sem annast hafði hönnun verksins. Kom þá í ljós að geirskera skyldi allan panel í innhornum svo og að leggja ætti gólfborð fljótandi ofan á spónaplötur laust við vegg. Af þessu varð mikill vinnuauki og verkið reyndist umfangsmeira og seinunnara en hann hafði búist við.

Stefnandi kvaðst hafa lagt til húsnæði til geymslu og lökkunar gólfborða

og panels endurgjaldslaust í kjallara Grundaskóla á Akranesi sem þá var í smíðum á hans vegum. Þá flutti hann allt byggingarefni á vinnustað frá Akranesi án aukagjalds vegna sendibifreiðar.

Stefndi sendi til Akraness rafstöð, svo að unnt yrði að koma við rafmagnsverkfærum á vinnustað í sumarbústaðnum. Hún reyndist allt of lítil þannig að minnstu borvélar slógu út öryggjum hennar. Varð því eigi komið við rafmagnsverkfærum á staðnum.

Stefnandi sagði að vegurinn frá Þjóðveginum í Hvalfirði og að sumarbústaðnum hafi verið illfær vegna aurbleytu og afar seinfarinn. Hafi því verið tímafrekt að fara í Ferstikluskálann í mat. Stefnandi kvaðst því hafa stungið upp á því við stefnda að starfsmenn kæmu með fæði með sér á vinnustað, en stefndi greiddi þeim kr. 150,00 í fæðiskostnað og samþykkti hann það.

Stefnandi kvaðst hafa farið með reikningana fyrir verkið til stefnda í sumarbústaðinn þar sem hann hefði komið sér fyrir. Lýsti stefndi ánægju sinni með vel unnið verk og vandaða vinnu, en eigi hafa handbært fé til að greiða reikningana að fullu. En þá hafi verið samið um að stefndi greiddi eftirstöðvarnar í þrennu lagi mánaðarlega.

Stefndi gat þess að hann hefði kosið að baðherbergið hefði verið klætt með panel að frádregnum sturtuklefa. En stefnandi kvað panelinn, sem var litadur, eigi hafa dugað á herbergið og ákvað hann því að setja vatnsheldan krossvið á baðherbergið, þar sem eigi náðist í stefnda. Stefnandi kvaðst hafa boðið stefnda að breyta þessu en hann kvað þess ekki þörf, hann myndi setja veggflísar á krossviðinn og væri það síst lakara.

Þegar leið að fyrsta gjalddaga á eftirstöðvum reikningsins hafði stefnandi samband við stefnda. Kvað stefndi þá reikningana allt of háa og óborganlega.

Stefnandi sagðist þá hafa boðið stefnda upp á það að láta mæla verkið upp að því tilskyldu að stefndi greiddi allan kostnað við mælinguna og að hann greiddi fjárhæð þá er út úr kæmi strax og fyrir lægi og hvort sem uppmælingin reyndist dýrari en tímavinnan eða ekki. Þá skyldi stefndi greiða sér fæði og ferðakostnað svo og sérkostnaðarreikninga svo sem vinnureikninga á verkstæði á Akranesi.

Stefnandi kvað stefnda eigi hafa verið viðstaddan er uppmælingin fór fram.

Stefndi í máli þessu, Þorvaldur Kári Þorsteinsson endurskoðandi, Drápuhlíð 45, Reykjavík, f. 05.11.1951, hefur fyrir dómi staðfest að gert hafi verið munnlegt samkomulag við stefnanda að hann tæki að sér að vinna verkið í tímavinnu, auk fæðiskostnaðar, einnar máltíðar á dag, svo og ferðakostnaðar miðað við þágildandi greiðslu á ekinn kílómetra. Hann kveðst eigi hafa talið að upplýsingar stefnanda um að verkið kynni að kosta

35-40 þúsund væri bindandi tilboð eða samningur. Stefndi sagðist eingöngu hafa verið að leita að hugmyndum um kostnaðarverð.

Stefndi sagði að upphaflega hafi eigi verið rætt um það hvernig greiðslu fyrir verkið skyldi háttað. Stefndi greiddi upp í verkið í maí og júní og hann hafi almennt litið svo á að verkið yrði greitt upp að verklokum. Stefndi tilkynnti stefnda fjárhæð reikninga 13. júlí. Daginn eftir greiddi stefndi upp í reikningana kr. 30.000,00. Stefndi sagði að þegar reikningarnir byggðir á tímavinnu komu frá stefnanda hafi fjárhæð þeirra orðið sér áfall. Hafi hann sagt stefnanda að hann væri eigi reiðubúinn að inna greiðslu af hendi og minnst þess ekki að hafa samið um ákveðnar greiðslur.

Þann 23. júlí afhenti stefnandi stefnda reikningana. Við nánari athugun gat stefndi eigi fallið (sic) á reikninga stefnanda. Þá hafi stefnandi boðið það að uppmæling yrði framkvæmd á verkinu í sumarbústaðnum. Kvaðst stefndi hafa samþykkt það og greiddi hann auk þess fæðis- og ferðakostnað og sérkostnaðarreikninga yfir verk sem unnið var á verkstæði stefnanda. Stefndi sagðist hafa litið svo á að þegar fyrir lægi kostnaður samkvæmt uppmælingunni þá yrði verkið gert upp samkvæmt henni en ekki eftir tíma- vinnu. Stefndi hefur eigi við það kannast að samningar hafi orðið milli þeirra um að stefndi greiddi kostnaðinn við uppmælinguna. Stefndi tók fram að um þessi atriði hafi verið munnlegir og símleiddis samningar.

Þá sagði stefndi að hann hafi eigi verið látinn vita hvenær uppmælingin fór fram eða hver framkvæmdi hana, en hann sendi stefnanda lykla að sumarbústaðnum eftir að samið hafði verið um uppmælinguna. Þann 26. september tilkynnti stefnandi að uppmælingu væri lokið og falaðist eftir greiðslu. Eftir að stefndi hafði farið yfir reikninga frá stefnanda ásamt uppmælingunni, deponeraði hann greiðslu til hans kr. 43.000,00 10.10.1983, en reikningarnir bárust 29.09.1983. Stefnda barst innheimtubréf frá lögmanni stefnanda þann 14.10.1983 og var það dagsett 06.10.1983. Stefndi kvaðst telja að bréfið hafi verið póstlagt 12.10.1983 og afhenti hann dóminum umslagið með póststimplinum.

Vitnið Aðalsteinn Aðalsteinsson málarameisteri, Hjallaseli 14, Reykjavík, fór með aðilum í sumarbústað stefnda í Svarfhólsskógi og varð vitni að því að samkomulag varð um að Trésmiðjan Jaðar sf. tæki að sér verkið. Vitnið vann að litun og lökkun á panel fyrir stefnda og kom því í geymslu í húsnæði er stefnandi hafði ráð á, en hann annaðist flutning á þessu efni upp í sumarbústaðinn.

Vitnið Ólafur Jóhannesson Backmann húsasmíðameistari, Vesturgötu 62A, Akranesi, f. 08.06.1939, kvaðst hafa í september 1983 annast uppmælingu að beiðni Guðmundar Samúelssonar á vinnu við innréttingar á sumarbústað Þorvaldar Þorsteinssonar í Svarfhólsskógi.

Vitnið fór á staðinn með stefnanda, en þar var grunnteikning af sumar-

bústaðnum. Vitnið sagði það vera venju þegar slík mæling er gerð og komið er á staðinn að fá í hendur tímaskýrslu, þ.e. dagsettan vinnutíma á hverjum degi, undirritaða af báðum aðilum, sveinum og verkstjóra eða meistara. Vitnið fékk þá eigi slíkar vinnuskýrslur, enda hafði verkið verið unnið í tímavinnu og því lokið fyrir u.þ.b. þrem mánuðum. Vitnið kvaðst hins vegar hafa fengið áætlaðan vinnutímafjölda frá stefnanda og hafi það verið munnlega og símleðis. Vitnið tók upp í sumarbústaðnum það sem unnið hafði verið að ábendingu og fyrirsögn stefnanda.

Vitnið kvaðst hafa miðað við taxa í júnímánuði enda hafi því ekki verið annað mögulegt, þar sem því var eigi kunnugt um hvað var unnið í maí og hvað í júní. En vitnið sagðist vita að mismunur á taxa milli maí og júní hafi verið 6%. Að verki loknu sendi vitnið uppmælinguna til Meistarafélags húsasmiða í Reykjavík og var hún þar yfirfarin. En að því loknu afhenti vitnið uppmælinguna Guðmundi Samúelssyni gegn venjulegu gjaldi.

Vitnið kvað það vera venju að mælingagjaldið sé greitt af sveinum, en endurskoðunargjaldið sé innfalið í álagningarreglu eða launatengdum gjöldum.

Stefnandi hefur lagt fram í dóminum reikninga yfir verkið unnið í tíma-vinnu og er sundurliðað hvaða starfsmenn unnu verkið og hvað þeir unnu og hvenær og hvort um daginn eða eftirvinnu var að ræða. Þá eru í dóminum reikningar ásamt frumnótum yfir ferðakostnað svo og fæðiskostnað.

Af hálfu stefnanda var einnig lagt fram í dóminum fréttabréf Meistara-sambands byggingamanna dags. 1. mars og 1. júní 1983 þar sem fram koma kauptaxtar iðnaðarmanna í maí og júní 1983. Í dóminum er afrit af inn-heimtubrési lögmanns stefnanda dags. 06.10.1983.

IV.

Stefnandi sundurliðar aðalkröfu sína þannig:

1. Samkvæmt reikningi nr. 340, dskj. nr. 2.

Uppmæling skv. mæliblaði	kr. 43.972,81	
Handlang 25%	kr. 10.993,20	
	kr. 54.966,01	
Launatengd gjöld 53%	kr. 29.131,98	
	kr. 84.097,99	
Meistaraálagning 9,12%	kr. 7.669,73	kr. 91.767,72

2. Samkvæmt reikningi nr. 342, dskj. nr. 3.

Vinnureikningar yfir vinnu á verkstæði stefnanda og sölu á efni sundurliðað á frumnótum	kr. 27.784,65
---	---------------

3. Samkvæmt reikningi nr. 344, dskj. nr. 5. Ferðatímar starfsmanna svo og kílómetragjald sundur- liðað á frumnótum	kr. 39.515,80
4. Samkvæmt reikningi, dskj. nr. 8. Fæðiskostnaður, kr. 150,00 á dag í 30 daga	kr. 4.500,00
	kr. 163.586,17

Frá dregst:

Innborgað 09.06.1983	kr. 30.000,00
Innborgað 14.07.1983	kr. 30.000,00
Staða skuldar 14.07.1983	kr. 103.568,17

5. Vextir:

45% ársv. af kr. 103.568,17 frá 14.07. til 20.09.1983	kr. 8.673,80
37% ársv. af sömu fjárhæð frá 21.09. til 23.09.1983	kr. 319,35
	kr. 8.993,15

6. Samkvæmt reikningi nr. 343,
dskj. nr. 4.

Kostnaður við uppmælingu:

Mælagjald	kr. 1.703,20
Endurskoðun mælingar	kr. 1.094,90
Álagning 18%	kr. 503,65
Akstur 80 km á 6,30	kr. 504,00
Vinna Guðm. Samúelssonar 4,5 klst. á kr. 223,00	kr. 1.003,50
	kr. 4.809,25

7. Vextir:

37% ársv. af kr. 108.377,42 frá 24.09. til 09.10.1983	kr. 1.782,25
	kr. 119.152,82

Frá dregst:

Innborgað 10.10.1983	kr. 43.000,00
Eftirstöðvar skuldar 10.10.1983, sem er aðalkrafa stefnanda í málinu.	kr. 76.152,82

Stefnandi sundurliðar varakröfu sína þannig:

1. Samkvæmt reikningi nr. 314,
dskj. nr. 6.
Vinna og vélavinna starfsm.
stefnanda ásamt sölu á efni,
sundurliðað samkv. frumnótum kr. 17.600,00
 2. Samkvæmt reikningi nr. 315,
dskj. nr. 7.
Vinna starfsmanna stefnanda og
akstur svo og kílómetragjald
sundurliðað samkv. frumnótum kr. 134.896,00
 3. Samkvæmt reikningi, dskj. nr. 8.
Fæðiskostnaður, kr. 150,00 á
dag í 30 daga kr. 4.500,00
-
- kr. 156.996,00

Frá dregst:

- Innborgað 09.06.1983 kr. 30.000,00
 Innborgað 14.07.1983 kr. 30.000,00
-
- kr. 96.996,00

4. Vextir:
45% ársv. af kr. 96.996,00
frá 14.07. til 23.09.1983 kr. 8.123,75
37% ársv. af sömu fjárhæð
frá 21.09. til 23.09.1983 kr. 299,10 kr. 8.422,85
 5. Samkvæmt reikningi nr. 343,
dskj. nr. 4.
Sundurliðaður kostnaður við upp-
mælingu, sjá lið 6 í aðalkröfu kr. 4.809,25
-
- kr. 110.228,10

6. Vextir:
37% ársv. af kr. 101.805,25
frá 24.09. til 09.10.1983 kr. 1.674,10
-
- kr. 111.902,20

Frá dregst:

- Innborgað 10.10.1983 kr. 43.000,00
-
- Eftirstöðvar skuldar 10.10.1983,
sem er varakrafa stefnanda í
málinu. kr. 68.902,20

Stefnandi byggir kröfugerð sína á því, að verksamningur hafi stofnast milli hans og stefnda.

Verkið skyldi vinna í tímavinnu en auk þess greiddi stefndi ferða- og fæðiskostnað. Stefnandi hafi lokið þessu verki á tilskildum tíma. Stefndi hafi eigi borið fyrir sig sem varnarástæðu galla á verkinu sem heild og eigi óskað eftir að verkið væri metið af dómkvöddum matsmönnum. Beri stefnda því að greiða fyrir verkið samkvæmt þeim gögnum sem fyrir liggja, sem eru reikningar stefnanda yfir verkið svo og uppmælingin sem fram fór eftir síðara sérstöku samkomulagi aðila.

Stefnandi rökstyður aðalkröfu sína sérstaklega með því samkomulagi við stefnda að greiða verkið eftir uppmælingu auk viðbótarkostnaðar samkvæmt reikningum vegna vélavinnu, ferða, aksturs, fæðis og kostnaðar við uppmælingu.

Stefnandi gaf þá almennu skýringu á reikningum sínum að eftir að uppmælingin var ákveðin varð að nokkru að gera nýja. Og eldri reikningarnir og þeir nýju gátu ekki verið samhljóða vegna þess að inni í tímavinnu-reikningunum var mælingavinnan sem taka varð út úr þeim og taka þurfti nákvæmar fram hvað unnið var á verkstæði eða á vinnustaðnum í sumar-bústaðnum. Þá hefur stefnandi gefið þá skýringu að við gerð fyrri reikninga hafi orðið þau mistök að einungis var reiknað til söluskatts vinna við niðursögun panels. En þar hefði að sjálfsögðu átt að reikna til söluskatts vinnu og vélavinnu við smíði áfella, gerekta, gólflista o.fl. þess háttar. Þegar verkið var svo mælt upp var niðursögun á panel að sjálfsögðu innifalin í mælingu, en ekki smíði á áfellum, gerektum, gólflistum o.fl., er smíðað var á verkstæði.

Um einstaka liði í sundurliðun aðalkröfu hér að framan hefur stefnandi gefið eftirtalдар skýringar:

Um lið 1.

Það hafi verið tíðkanleg venja á þessum tíma og samkvæmt taxta Meistarafélags byggingamanna að taka handlang 25% ofan á uppmælingu. Handlang við þetta verk hafi m.a. verið í því fólgið í fyrsta lagi að flytja efni frá enda vegar upp að sumar-bústaðnum, líklega um 50-60 metra. Síðan burður á því og hreyfing inni í bústaðnum eftir því sem nauðsynlegt var í sambandi við framkvæmd vinnunnar. Einnig þurfti að færa til í sumar-bústaðnum nokkra húsmuni og efni sem var eign stefnda, t.d. borð, sól-stóla, teppisstranga, svo og stranga af filtefnum og ofn til upphitunar.

Launatengdu gjöldin og meistaraálagið sé einnig samkvæmt taxta Meistarasambands byggingamanna.

Varðandi lið 2 og 3 í framangreindri sundurliðun benti stefnandi á að eftir að uppmæling var ákveðin hafi þurft að gera sérreikninga yfir vinnu á verkstæði stefnanda svo og yfir ferðatíma og akstur, þar sem þessir þættir falli ekki undir uppmælingu.

Liður 6 í sundurliðun aðalkröfu eru reikningar yfir kostnað við upp-

mælinguna. Stefnandi staðhæfir að stefndi hafi lofað að greiða allan kostnað við uppmælinguna. Það sé hins vegar rétt að venjulega greiði sveinar uppmælingagjaldið. En að þessu sinni hafði stefnandi löngu gert upp við sveinana.

Eftirlitsgjaldið eða endurskoðun uppmælinga sé venjulega greitt af meistaranum, en stefndi hafi í þetta sinn lofað greiðslu.

Varðandi lið 3 í sundurliðun aðalkröfu hér að framan hefur af hálfu stefnanda verið bent á að ferðatímar séu taldir með vinnutíma samkvæmt lið 2 í sundurliðun varakröfu, en hins vegar hér sér, samhliða og vegna uppmælingar. Byggt sé á því að leiðin frá Akranesi að sumarbústaðnum og að viðbætti ferð þaðan að Ferstiklu og síðan að sumarbústaðnum aftur, eins og ekið var meðan starfsmenn fóru í fæði að Ferstiklu. Stefnandi kvaðst ekki hafa mælt sérstaklega fjarlægðina upp í sumarbústað frá Akranesi og kunni hún að vera um 59 km. En stefnandi kvaðst ekki hafa dregið úr fjarlægðinni þó að starfsmenn hættu að aka að Ferstiklu. En hann tók fram að hann hafi engan sérstakan reikning gert fyrir flutning á efni á staðinn, svo sem milliveggjaefni, gólfborðum og pappir undir þau, grindarefni á vegg, panel o.fl. Samkvæmt reikningum stefnanda hafi verið farnar 26,5 ferðir í sumarbústaðinn og eknir kílómetrar því 2.120. Akstursgjald hafi verið reiknað kr. 6,30 í maí en kr. 6,80 í júní 1983. Stefnandi segir að það sé rétt að þetta sé hærra gjald en segir í texta Meistarafélags byggingamanna. En hér hafi verið um að ræða ríkistaxtann fyrir fólksbifreiðar. Kvaðst stefnandi hafa notað þennan taxta vegna þess að ástand vegarins var mjög slæmt og um flutning á efni var einnig að ræða auk starfsmanna.

Stefnandi viðurkenndi að við uppmælinguna hafi verið miðað við taxta í júnímánuði þó að verkið hafi einnig verið unnið í maí. Þá hafi stefnda eigi verið gert viðvart um hvenær uppmælingin færi fram og hann því eigi verið viðstaddur.

Af hálfu stefnanda hefur því verið lýst yfir að hann væri reiðubúinn að hlutast til um að uppmælingin verði leiðrétt að því leyti að hún verði reiknuð á kauptaxta í maí og júní. Hafa af hans hálfu verið lagðir fram í dóminn útreikningar þar sem tillit er tekið til skiptingar uppmælingar. Það er þó ekki unnið af fyrrnefndum mælingamanni. Þar er og um lækkun akstursgjalds að ræða að því leyti að miðað er við styttri vegalengd en 80 km en miðað við sama gjald á ekinn kílómetra og að ofan greinir.

Af framansögðu sé ljóst að dæma beri stefnda til greiðslu aðalkröfu, eins og samið hafi verið um.

Varakröfu sína byggir stefnandi á þeim tímafjölda sem í verkið fór, dagvinnu og eftirvinnutíma, auk kostnaðar við akstur, fæði, ferðir, efni og greiðslu söluskatts, svo og kostnaði við uppmælingu. Byggir stefnandi jafn-

framt á þeirri almennu reglu að verkkaupi greiði unnið verk samkvæmt tímavinnu þegar ekki er um annað samið.

Kauptaxti í tímavinnu er byggður á taxa Meistarafélags byggingamanna. Um er að ræða útselda vinnu af trésmíðaverkstæði eins og venja er þegar unnið er utan lögsagnarumdæmis. Sérstakur greinarmunur á verkstæðisvinnu og vinnu unninni á staðnum er því ekki gerður á aðalreikningi nr. 315, sbr. lið 2 í sundurliðun á varakröfu hér að framan. Notkun véla og tækja á verkstæði er því ekki reiknuð, svo sem heimilt er að gera. Væri þóknun fyrir vélar og tæki reiknuð til fulls, næmi sú fjárhæð ásamt launatöxtum þeirra sem verkið ynnu miðað við taxa almennrar vinnu töluvert hærri fjárhæð en þeirri sem fram kemur á framangreindum reikningi. Stefnandi telur því að stefndi njóti hagræðis af því, þegar á heildina er litið, hvernig reikningar eru upp settir, enda var að því stefnt að gera stefnda verkið sem hagkvæmast og ódýrast. Þegar uppmæling var lögð til grundvallar var hins vegar ekki hjá því komist að taka smíðavinnu og vélavinnu sér, sbr. lið 2 í sundurliðun aðalkröfu.

Varðandi ferða- og fæðispeninga er þess að geta að það telst almenn regla að verkkaupi greiði þann kostnað, þegar út fyrir lögsagnarumdæmi er komið, enda um það samið með aðilum.

Þá staðhæfir stefnandi að stefndi hafi samþykkt að greiða kostnað við uppmælingu, þó að aðalkrafan sem á henni er byggð yrði ekki tekin til greina, sbr. 5. lið í sundurliðun varakröfu hér að ofan.

Bæði varðandi aðalkröfu og varakröfu er þess að geta að vextir samkvæmt ákvörðun Seðlabanka Íslands og dómvenjum í sambærilegum málum eru lagðir á eftirstöðvar skuldar 14.07.1983, sbr. sundurliðun kröfugerðar. Þann 23.09.1983 er bætt við kostnaði við uppmælingu. Eftir þann tíma eru á ný reiknaðir vextir frá 24.09. til 09.10.1983, er innborgun á skuldina barst. Gengur sú innborgun kr. 43.000,00 því fyrst til greiðslu vaxta til þess tíma, áður en höfuðstóll skuldar er skertur.

Eftir 10.10.1983 er bæði í aðalkröfu og varakröfu reiknað með vöxtum Seðlabanka Íslands samkvæmt dómvenju í sambærilegum málum til birtingardags stefnu, en dómvöxtum frá þeim tíma til greiðsludags.

Loks gerir stefnandi þá kröfu, bæði hvað varðar aðalkröfu og varakröfu, að málskostnaður verði tildæmdur af heildarskuld eins og hún var fyrir innborgun 10.10.1983 að viðbættum útlögðum kostnaði og vöxtum á skuld til dómsuppkvaðningar.

Stefndi byggir sýknukröfu sína á því að hann hafi nú þegar greitt stefnanda verkið að fullu. Með greiðslum sínum sem nema kr. 103.000,00 hafi hann gert upp umrædd viðskipti við stefnanda.

Stefndi hefur gagnrýnt ýmsa reikninga stefnanda yfir verkið. Þann 15. ágúst kvaðst stefndi hafa rætt við stefnanda, Guðmund Samúelsson, um

þær athugasemdir er stefndi gerði um reikningana. Stefnandi kvað það ekki hafa verið ætlunina að hlunnfara stefnda og væri rétt að mæla verkið upp og sagðist stefndi hafa samþykkt það.

Stefndi gerði í aðilaskýrslu svofellt yfirlit um verkið samkvæmt reikningum stefnanda:

Vinna	kr. 127.156,00
Akstur	kr. 13.372,00
Vélavinna	kr. 3.096,00
Söluskattur	kr. 2.051,00
Efni af lager	kr. 6.821,00
Fæði	kr. 4.500,00
	Kr. 156.996,00

Er þetta í samræmi við varakröfu stefnanda.

Stefndi gerði athugasemd við reikninga yfir akstur. Taldi hann 59 km frá símtöðinni á Akranesi upp í sumarbústað og til Akraness aftur. En stefnandi reiknaði með 80 km. Þá tæki hann kílómetragjald í maí kr. 6,30 en í júní 6,80 en ætti að vera samkvæmt taxa Meistarafélags byggingamanna kr. 5,35 í maí og kr. 6,42 í júní.

Þá gerði stefndi athugasemdir um tímafjölda við uppsetningu á reyk háf. Stefndi hafi verið í sumarbústaðnum 23. júní. Komu þá tveir menn frá stefnanda að setja upp reyk háfinn kl. 2,30 og yfirgáfu staðinn 6,30-7. Samtals vinnutímar hafi verið 9, en á verkið eru skrifaðir 17 tímar eða 8 tímar í ferðir.

Stefndi kvaðst hafa farið upp í sumarbústaðinn 10. júní 1983. Hann sagðist þá hafa hringt til stefnanda og kvartað yfir því, að lítið sem ekkert hafi verið unnið þar alla vikuna. En það stakk í augun að vikuna 6.-10. júní hafi verið unnir samkvæmt reikningum 162 tímar.

Þar sem þessir tveir liðir, sem stefndi gat staðfest að voru verulega frá sanni (sic), var reikningum neitað í ágúst eftir vandlega athugun. Síðan fór fram uppmæling á verkinu og nýir reikningar afhentir stefnda sem og að framan er rakið.

Eftir skoðun reikninganna samkvæmt uppmælingunni kvaðst stefndi hafa haft samband við stefnanda þann 4. október 1983 og tilkynnt honum að þeir yrðu ekki samþykktir. Bað stefnandi þá stefnda að senda reikningana og myndi hann afhenda þá lögfræðingi til innheimtu. Stefndi hefur í aðilaskýrslu sinni gagnrýnt reikninga stefnanda sem aðalkrafa hans er byggð á, sbr. sundurliðun aðalkröfu hér að framan.

Verða þessar athugasemdir stefnda raktar nokkuð.

1. liður aðalkröfu — reikn. nr. 340.

Reikningur þessi felur í sér uppmælinguna. Stefndi telur að panel á vegg sé oftalinn um 14,3 ferm. þar sem gleymst hafi að draga frá þau op sem eru yfir 2 ferm. Novapan var ekki lagt af smiðum stefnanda heldur af stefnda, en smiðir söguðu niður 2 plötur á 1 ferm. hvora. Krossviðar-klæðning á baðherbergi var ekki unnin í þökk stefnda þar sem leggja átti panel nema innan í sturtuklefa. Mat stefnda á þessum atriðum nema samtals 1157 mínútum. Þá gerir stefndi þær athugasemdir að allt verð á klst. er reiknað á verðlagi júnímánaðar en hluti verksins er unninn í maímánuði. Þá fellst stefndi ekki á handlang 25%. Taldi stefndi, samkvæmt upplýsingum Meistarasambands húsasmiða, að ekki sé venja að reikna handlang á innréttingasmíði. Launatengd gjöld og meistaraálag er reiknað á taxta júnímánaðar þó að hluti verksins sé unninn í maí. Vinnuskýrslur fylgdu ekki til Meistarafélags húsasmiða, en aðeins var gefið upp að heildarvinnutíma-fjöldi væri 432 tímar (360 tímar í dagvinnu og 72 tímar í eftirvinnu). Samkvæmt upprunalegum reikningi stefnanda skiptust tímar þannig að álitni stefnda að 34,17% var unnið í maí, en 65,83% í júní.

Eftirfarandi útreikningar stefnda á uppmælingunni án þess að tekið væri tillit til athugasemda hvað varðar mínútufjölda.

Uppmæling v/vinnu í maí:

491,6 klst x 34,17% = 167,97 klst x 79,54	kr. 13.361,13
Eftirv. 62,5 klst x 34,17% = 21,36 klst x 25,84	kr. 551,94
Orlof	kr. 1.391,30
Samtals	kr. 15.304,37
Launatengd gjöld 47,82%	kr. 7.318,55
	kr. 22.622,92
Meistaraálag 9,45%	kr. 2.137,87
Samtals	kr. 24.760,79

Uppmæling v/vinnu í júní:

491,6 klst x 65,83% = 323,62 klst x 85,91	kr. 27.802,19
Eftirv. 62,5 klst x 65,83% = 41,14 klst x 27,91	kr. 1.148,22
Orlof	kr. 2.892,04
Samtals	kr. 31.845,45
Launatengd gjöld 53%	kr. 16.878,09
	kr. 48.723,54
Meistaraálag 9,12%	kr. 4.443,59
Samtals	kr. 53.167,13

Uppmæling samtals kr. 77.927,92.

2. liður aðalkröfu — reikn. nr. 342.

Þessi reikningur kom stefnda einkennilega fyrir sjónir. Á fyrra reikningi nr. 315, lið 2 í sundurliðun varakröfu, er engin af þessari verkstæðisvinnu tilgreind, nema ef vera skyldi gólflistasmiði 31.05., en hér þá að saga panel. Í öðrum tilfellum voru mennirnir í uppsetningarvinnu áður, en eru nú í óða önn að sníða efni og nota vélar ósparlega. Smíðaðir eru 57 m af áfellum, 41 m gólflistar, 57 m af karmlistum og 32 m af loftlistum. Samkvæmt upplýsingum frá Meistarafélagi húsasmiða áætla þeir kostnað við slíka smíð geta numið allt að kr. 20 á metra. Reikningur nr. 342 ætti þá að líta þannig út:

187 metrar smíðaðir x 20	kr. 3.740,00
+ söluskattur 23,5%	kr. 878,90
	kr. 4.618,90
Efni	kr. 6.821,00
Samtals	kr. 11.439,90

3. liður aðalkröfu — reikn. nr. 343.

Stefndi telur reikning þennan mjög sérstakan. Það sem stefnda sé hér gert að greiða sé algerlega út í hött, og e.t.v. refsivert, eins og stefndi kemst að orði, að gera tilraun til að nýta sér þekkingarleysi fólks. Mælingagjald, endurskoðun og álagning eigi aldrei að greiðast af verkkaupa. Mælingagjald greiðist af sveinum og annað sé innifalið í launatengdum gjöldum.

Vinnu- og ferðakostnað neitar stefndi að greiða þar sem mælingin sé tilkomin vegna ágreinings sem full ástæða virðist hafa verið til. Stefndi hefur staðhæft fyrir dómi að hann hafi aldrei samþykkt að inna þessa greiðslu af hendi.

3. liður aðalkröfu — reikn. nr. 344.

Hér sé um reikning að ræða vegna ferðatíma, aksturs og fleira. Ferðatímar eru samkv. reikningum 149 og efnisútvegum og annað 6 tímar. Áætlaðir ferðatímar á dag eru 2 tímar og kílómetragjald 80 km. En kílómetrafjöldi sé 59 km og verði að styðjast við það. Ferðatími til að aka 59 km á malbiki að miklu leyti geti ekki verið meiri en 1 tími. Og ef tekið er mið af uppgefnum vinnustundum til mælingar námu þeir samtals 360 dagvinnutímum og 72 eftirvinnutímum samkvæmt upplýsingum skrifstofu Meistarafélags húsasmiða. Sé deilt í dagvinnutíma með 8, fást út 45 dagsverk. Hverju dagsverki á að fylgja 1 ferðatími og ein ferð.

Stefndi notar sömu skiptingu milli maí og júní og í athugasemdum við reikning nr. 340 hér að framan. Fær stefndi þannig eftirfarandi kostnaðarfyrirlit:

Ferðatímar í maí $45 \times 34,17\% = 15$ tímar x 147,40
(meðallaun í maí í mæl.)

kr. 2.211,00

Ferðatímar í júní $45 \times 65,83\% = 30$ tímar $\times 164,28$ (meðallaun í júní í mæl.)	kr. 4.928,40
Akstur í maí, 2 menn í vinnu að meðaltali 8 ferðir $\times 59$ km $\times 5,35$ á tíma	kr. 2.525,20
Akstur í júní, 3 menn í vinnu að meðaltali 10 ferðir $\times 59$ km $\times 6,42$ á tíma	kr. 3.787,80
Samtals	kr. 13.452,40

Vaxtakostnaður, sjá sundurliðun aðalkröfu.

Stefndi féllst ekki á þennan lið kröfu stefnanda. Eins og fram hefur komið í málinu bárust stefnda reikningar stefnanda 23. júlí og var þeim mótmælt og neitað 15. ágúst. Þessir reikningar hafi síðan verið felldir niður og sé því eigi unnt að ræða um skuld fyrr en við afhendingu seinni reikninga 29. september 1983. Stefndi viðurkennir því ekki að honum beri að greiða vexti, ef til kæmi, fyrr en eftir þann tíma.

Fæðisreikningur samkv. 4. lið aðalkröfu.

Reikningurinn feli í sér 30 máltíðir. Stefndi kvaðst hafa greitt 30 hádegisverði á Ferstiklu. Miðað við 45 dagsverk hafi verið ofreiknaðir 15 málsverðir.

Samkvæmt ofanrituðu telur stefndi eðlilegt að greiða sem hér segir:

1. Uppmæling	kr. 77.927,92
2. Verkstæðisvinna og efni	kr. 11.439,90
3. Ferðatímar og efni	kr. 13.452,40
4. Ferðareikningur	kr. 2.250,00
	Kr. 105.070,00

Frá þessu má draga samkv. athugasemdum á lið 1 hér að framan við reikning nr. 340 efni í krossvið um kr. 2.000,00 og væntanlega vinnu kr. 3.056,00.

Stefndi hefur þegar greitt stefnanda kr. 103.000,00 og telur því að hann hafi greitt verkið að fullu.

Varakröfu sína um verulega lækkun á dómkröfum stefnanda, er lögmaður stefnda hafði uppi við munnlegan flutning málsins, byggir stefndi á sömu rökum og sýknukröfu og rakið er hér að framan.

V.

Aðalkrafan.

Það er óumdeilt í málinu að munnlegt samkomulag varð með aðilum málsins að stefnandi tæki að sér umrætt verk í tímavinnu og á þágildandi kauptaxta. Þegar verkið hafði verið unnið og stefndi gert athugasemdir við reikninga stefnanda yfir verkið og raunar neitað að greiða þá að fullu, varð

enn að samkomulagi með aðilum að verkið skyldi mælt upp og síðan gert upp á grundvelli uppmælingar. Þegar reikningar stefnanda samkvæmt uppmælingu lágu fyrir andmælti stefndi þeim og byggði neitun sína á greiðslu m.a. á því að réttra aðferða við framkvæmd uppmælingar á verkinu hefði eigi verið gætt.

Upplýst er að stefnda var eigi gefinn kostur á að vera viðstaddur, er uppmæling fór fram. Mælingamaðurinn fór ásamt stefnanda í sumarbústaðinn og fór eftir fyrirsögn hans eins og ábendingum um verkið sem unnið hafði verið. Þá fékk mælingamaður eigi í hendur venjulega tímaskýrslu staðfesta af sveinum og verkstjóra, en aðeins áætlaðan heildarvinnutíma frá stefnanda, en verkinu hafði verið lokið fyrir um þrem mánuðum. Þá er og óumdeilt að mælingamaður byggði eingöngu á launataxta í júnímánuði við útreikninga sína á uppmælingu, en verkið var einnig unnið í maí, en þá voru launataxtar um 6% lægri. Kvaðst hann eigi hafa fengið upplýst, hvað mikill hluti verksins var unninn í maí.

Af hálfu stefnda var í aðilaskýrslu, sem að framan er lýst, að nokkru gerð skipting á vinnu í maí og júní og var af hálfu stefnanda í munnlegum flutningi í málinu lýst yfir að hann gæti sætt sig við þær hugmyndir. En eigi liggja fyrir í málinu útreikningar mælingamanns um framangreinda skiptingu.

Þegar á allt þetta er litið þykir að áliti dómsins þeir annmarkar vera á framkvæmd uppmælingar á verkinu að hún verði eigi lögð til grundvallar við úrlausn málsins. Ber því að sýkna stefnda af aðalkröfu stefnanda í málinu.

Varakrafan.

Verður nú fjallað um og lagt mat á hvern einstakan kröfulið í sundurliðaðri varakröfu stefnanda hér að framan.

Um lið 1.

Hér er um að ræða reikning nr. 314 yfir vinnu tveggja manna við að saga panel og auk þess nokkur vélavinna. Þá er um að ræða sölu á efni svo sem furu og novepan, saum og lími, ásamt söluskatti. Að áliti dómsins er reikningur þessi, kr. 17.600,00, á engan hátt tortryggilegur og verður því tekinn til greina.

Um lið 2.

Hér er um aðalreikning stefnanda að ræða nr. 315, að fjárhæð kr. 134.896,00. Er hann yfir vinnu starfsmanna stefnanda á verkstæði hans og í sumarbústaðnum, svo og ferðir í sumarbústaðinn, sem taldar eru með vinnutíma. Er vinnu samkvæmt frumnótum skipt á maí- og júnímánuð og gildandi kauptaxta í samræmi við það. Þegar uppmælingin var gerð á verkinu voru ferðatimar teknir út úr þessum reikningi og taldir sér á reikningi

nr. 344, þar sem þeir féllu eigi undir uppmælingu. Stefndi hefur gert athugasemdir við fjölda ferðatíma og áleit þá oftalda. Eigi verður á rök hans fallist og að áliti hinna sérfróðu meðdómsmanna er því kröfuliður þessi eigi óeðlilegur eða tortryggilegur að því er varðar vinnustundir og kauptaxta og ber því að taka hann til greina að því leyti.

Undir þessum lið og á reikningi nr. 315 er og kílómetragjald vegna ferða í sumarbústaðinn en óumdeilt er að samið var um að stefndi greiddi það gjald. Stefnandi taldi vegalengdina 80 km og gaf þá skýringu að það væri leiðin frá Akranesi í sumarbústaðinn og til Akraness aftur og einnig frá sumarbústaðnum að Ferstiklu og til baka, en þessa vegalengd var ekið af starfsmönnum hans meðan þeir fóru í fæði að Ferstiklu. Eigi er upplýst í málinu hvenær starfsmenn stefnanda hættu að aka í hádeginu að Ferstiklu, en stefnandi notar vegalengdina 80 km allan tímann meðan á verkinu stendur, bæði í maí og júní. Þá tekur stefnandi kr. 6,30 á ekinn km í maí og kr. 6,80 í júní. Hefur að framan verið lýst nánar rökum stefnanda og forsendum fyrir þessum tóxtum.

Af hálfu stefnda hefur verið mótmælt bæði vegalengdinni, sem talin var ekin, svo og tóxtunum.

Þegar dómendur og lögmenn aðila fóru í vettvangsskoðun í sumarbústaðinn við munnlegan flutning málsins var vegalengdin mæld nákvæmlega af meðdómendum. Reyndist hún vera 59,8 km frá Akranesi að sumarbústað og til baka og 10,2 km frá sumarbústaðnum að Ferstiklu aftur eða alls 70,2 km.

Eigi þykir unnt að fallast á rök stefnanda fyrir ákvörðun kílómetragjaldsins, hvorki að því er varðar vegalengd né taxta. Þykir mega byggja á því að vegalengdin sé miðuð við 60 km allan tímann, þegar haft er í huga að um tíma var ekið alla leiðina að Ferstiklu. En gjaldið verður á ekinn kílómetra ákveðið kr. 5,35 í maí og kr. 6,42 í júní eins og segir í samþykktum Meistarasambands byggingamanna.

Kílómetragjaldið er ákveðið undir þessum lið þannig:

Ekið 1000 km í maí á kr. 6,30	kr. 6.300,00
Ekið 1120 km í júní á kr. 6,80	kr. 7.616,00
	kr. 13.916,00
Þau mistök hafa orðið hjá stefnanda að vanreiknað er gjaldið á einni nótu (nr. 1776) honum í óhag um og er því heildargjaldið þeirri fjárhæð	kr. 544,00
lægra í reikningum eða	kr. 13.372,00

Samkvæmt ákvörðun dómsins ber að ákveða kílómetragjaldið þannig:

Ekið 750 km í maí á kr. 5,35
Ekið 840 km í júní á kr. 6,42

kr. 4.012,50
kr. 5.392,80

Kr. 8.405,30

Mismunur er því kr. 3.967,00 og ber að lækka þennan lið varakröfu stefnanda um þá fjárhæð eða í kr. 130.929,00.

Um lið 3.

Stefndi hefur andmælt reikningi þessum kr. 4.500,00 og telur hann of háan sem fyrr greinir. Dómurinn telur kröfu stefnda eigi studda nægum gögnum og verður þessi liður varakröfu stefnanda því tekinn til greina.

Um lið 5.

Stefndi hefur staðfastlega haldið því fram að eigi hafi verið gert samkomulag við stefnanda um greiðslu á kostnaði vegna uppmælingar. Þegar litið er til þess að venja er að slíkur kostnaður er eigi greiddur af verkkaupa þykir sönnun um hið gagnstæða eigi nægilega fram komin. Ber því að sýkna stefnda af þessum kröfulið stefnanda.

Um lið 4 og 6.

Þessir kröfuliðir eru útreiknaðir vextir af skuld stefnda frá 14.07. til 09.10.1983. Stefnandi leggur útreiknaða vexti við eftirstöðvar skuldarinnar og krefst síðan vaxta af fjárhæðinni eftir að innborgun hefur borist frá stefnda 09.10.1983. Stefnandi lýsir yfir að sú innborgun, kr. 43.000,00, gengi til greiðslu áfallinna vaxta, áður en höfuðstóll skuldar er skertur og er það væntanlega til að forðast að um vaxtavexti verði að ræða. Dómurinn litur svo á að eigi beri að hafa þennan hátt á heldur greiði stefndi vexti af eftirstöðvum skuldar eins og hún er á hverjum tíma og frá þeim tíma er telja verður að skuldin beri vexti. Stefnandi krefst vaxta frá 14.07.1983 af eftirstöðvum skuldar eftir að greitt hefur verið upp í skuldina kr. 60.000,00. Stefnandi telur sig ekki eiga að greiða vexti, ef til kæmi, fyrr en eftir 29.09. er stefnandi afhenti reikninga yfir uppmælinguna og er rökstuðningur hans nánar rakinn áður.

Dómurinn telur að verkkaupa beri að inna af hendi greiðslu fyrir verkið er verksali hefur lokið verki sínu. Þó þykir rétt að túlka þessa venjureglu þannig að reikningar yfir verkið hafi borist verkkaupa ef verkið er greitt samkvæmt reikningi. Það er upplýst í málinu að reikningar stefnanda bárust stefnda 23.07.1983, þó að verki lyki um 17.06. Og eigi þykir eiga að lita svo á að stefnandi hafi afsalað sér vöxtum af eftirstöðvum skuldarinnar eins og hún kynni að verða, þó að samkomulag yrði með aðilum um uppmælingu á verkinu. Þykir því eigi unnt að taka kröfu stefnda til greina. En samkvæmt framansögðu ber stefnda að greiða vexti af eftirstöðvum skuldarinnar frá næstu mánaðamótum eftir að reikningar stefnanda bárust eða frá 01.08.1983.

Niðurstaða málsins verður því sú að dæma ber stefnda til að greiða stefnanda kr. 153.029,00 (kr. 17.600,00 + 130.929,00 + 4.500,00). Þar af hefur stefnandi þegar greitt kr. 103.000,00. Eftirstöðvarnar kr. 50.029,00 ber stefnda að greiða með 45% ársvöxtum af kr. 93.029,00 frá 01.08. til 20.09.1983, 37% ársvöxtum af sömu fjárhæð frá þeim degi til 10.10.1983, 37% ársvöxtum af kr. 50.029,00 frá þeim degi til 21.10.1983, 36% ársvöxtum frá þeim degi til 21.11.1983, 32% ársvöxtum frá þeim degi til 21.12.1983, 25% ársvöxtum frá þeim degi til 21.01.1984, 19% ársvöxtum frá þeim degi til birtingardags stefnu 08.02.1984 en með dómvöxtum eins og þeir verða á hverjum tíma frá þeim degi til greiðsludags.

Málskostnaður þykir eftir atvikum hæfilega ákveðinn kr. 25.000,00.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Þorvaldur Þorsteinsson, greiði stefnanda, Trésmiðjunni Jaðar sf., kr. 50.029,00 með 45% ársvöxtum af kr. 93.029,00 frá 01.08. til 20.09.1983, 37% ársvöxtum af sömu fjárhæð frá þeim degi til 10.10.1983, 37% ársvöxtum af kr. 50.029,00 frá þeim degi til 21.10.1983, 36% ársvöxtum frá þeim degi til 21.11.1983, 32% ársvöxtum frá þeim degi til 21.12.1983, 25% ársvöxtum frá þeim degi til 21.01.1984, 19% ársvöxtum frá þeim degi til birtingardags stefnu 08.02.1984 en með dómvöxtum eins og þeir verða á hverjum tíma frá þeim degi til greiðsludags og í málskostnað kr. 25.000,00, allt innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.